

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4961/2025
13.08.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јасмине Стаменковић, председника већа, Татјане Ђурица и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиоца малолетног АА из ... чији је заступник мајка ББ из ... и тужиле ББ из ..., коју заступа Филип Домазет, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., Општина ..., ради измене одлуке о издржавању и одржавању личних односа, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 454/23 од 10.12.2024. године, у седници одржаној 13.08.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

Делимично се **ОДБИЈА** као неоснована ревизија тужилаца изјављена против одлуке из става трећег, дела става четвртог којим је уређено да ће малолетни тужилац АА из ... проводити код оца ВВ из ..., Општина ..., сваки други државни и верски празник, рођендан оца, сваки други рођендан детета (парне године код мајке а непарне код оца), половину зимског распуста и летњи распуст у два дела и то од 01. до 15. јула и од 15. до 30. августа и става петог пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 454/23 од 10.12.2024. године.

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж2 454/23 од 10.12.2024. године делу става четвртог изреке којим је уређен начин одржавања личних односа између малолетног тужиоца АА из ... и туженог ВВ из ... тако што је одређено да ће малолетни АА из ... проводити код оца ВВ из ..., Општина ... сваки други викенд у месецу почев од петка по завршетку школских и ваншколских активности до недеље у 20 часова и **ПРЕСУЂУЈЕ**: Уређује се начин одржавања личних односа између малолетног тужиоца АА из ... и туженог ВВ из ..., Општина ..., тако што ће малолетни АА из ... проводити код оца ВВ из ..., Општина ... сваки други викенд у месецу почев од петка по завршетку школских и ваншколских активности до недеље у 18 часова.

ОДБИЈА СЕ захтев тужилаца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Алексинцу П2 106/22 од 27.09.2023. године, исправљеном решењем истог суда од 07.12.2023. године, мења се правноснажна пресуда

Основног суда у Алексинцу П2 71/17 од 13.04.2017. године у ставу другом и трећем изреке па је обавезан тужени ВВ из ... да на име свог доприноса за издржавање сина, малолетног тужиоца АА из ..., плаћа месечни износ од 12.000,00 динара до 05. у месецу за текући месец почев од 02.09.2020. године као дана подношења тужбе па убудуће све док за то постоје законски услови, на руке законског заступника ББ из ..., с тим што ће се све доспеле рате исплатити одједном у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом извршења, док се у преосталом делу, преко досуђеног па до траженог износа од 15.000,00 динара, тужбени захтев одбија. Уређен је начин одржавања личних односа између туженог ВВ и малолетног тужиоца АА тако што ће малолетни тужилац проводити време код туженог оца сваки други викенд од петка у 18 часова до недеље у 18 часова при чему ће тужени преузимати малолетног тужиоца од мајке а потом и предају законском заступнику - мајци вршити у ... у наведено време, малолетни тужилац, син, ће проводити код туженог оца сваки очев рођендан, очеву крсну славу, зимски распуст у трајању од седам дана од 01. јануара до 07. јануара као и сваки летњи распуст у трајању од 15 дана од 01. августа до 15. августа, те ће малолетни син, тужилац, проводити код туженог оца наизменично сваке друге године један рођендан малолетног тужиоца, Нову годину, Божић и Ускрс. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 454/23 од 10.12.2024. године укинута је пресуда Основног суда у Алексинцу П2 106/22 од 27.09.2023. године, исправљена решењем од 07.12.2023. године и измењена правноснажна пресуда Основног суда у Алексинцу П2 71/17 од 13.04.2017. године у ставу другом и трећем изреке пресуде тако што је обавезан тужени да на име свог доприноса за издржавање малолетног тужиоца АА плаћа месечно 12.000,00 динара до 05. у месецу почев од 02.09.2020. године као дана подношења тужбе па убудуће све док за то постоје законски услови на руке законског заступника мајке ББ, с тим што ће доспеле рате платити одједном у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом извршења, док се у преосталом делу тужбени захтев малолетног тужиоца на име доприноса у издржавању за више од преко досуђеног до траженог износа од 15.000,00 динара одбија као неоснован. Уређен је начин одржавања личних односа између малолетног тужиоца АА из ... и туженог ВВ из ... тако што ће малолетни АА проводити код оца ВВ сваки други викенд у месецу почев од петка по завршетку школских и ваншколских активности до недеље у 20 часова, с тим што ће отац преузимати дете из домаћинства мајке, а мајка ће преузимати дете из домаћинства оца, затим сваки други државни и верски празник, рођендан оца, сваки други рођендан детета (парне године код мајке и непарне код оца), половину зимског распуста и летњи распуст у два дела и то од 01. до 15. јула и од 15. до 30. августа. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужиоци су, преко пуномоћника адвоката, уложили ревизију, због како наводе, битне повреде која је учињена у поступку пред другостепеним судом из члана 407. став 1. тачка 3. ЗПП, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања. У смислу образложених навода ревизије предлажу да се ревизија усвоји и побијана другостепена пресуда преиначи као и да се обавезе тужени да тужиоцима накнади трошкове поступка.

Одговор на ревизију није дат.

Испитујући правилност другостепене пресуде у границама одређеним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку у вези члана 208. Породичног закона, Врховни суд је нашао да је ревизија делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда из одредбе члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Побијана одлука није захваћена ни битном повредом из одредбе члана 374. став 1. а у вези члана 396. став 1. и став 3. Закона о парничном поступку на коју се указује ревизијом. Наводима ревизије да другостепени суд није дао разлоге за своју одлуку, односно да су дати разлози неразумљиви, указује се на битну повреду из одредбе чл. 374 ст. 2 тач. 12 Закона о парничном поступку што не представља дозвољени ревизијски разлог. Разлози за изјављивање ревизије су рестриктивни и прописани одредбом чл. 407 наведеног прописа.

По одржаној расправи пред другостепеним судом на основу одредбе члана 383. став 4. Закона о парничном поступку, другостепени суд је утврдио следеће чињенично стање:

Тужила ББ и тужени ВВ били су у ванбрачној заједници у којој су добили сина, малолетног тужиоца АА који је рођен ...2013. године. По престанку ванбрачне заједнице, правноснажном пресудом Основног суда у Алексинцу, малолетни тужилац поверен је на самостално вршење родитељског права мајци а отац је обавезан да доприноси издржавању детета износом од 5.000,00 динара месечно. Уређен је начин одржавања личних односа, виђања детета и туженог, у складу са тадашњим околностима - да је дете имало три и по године, да није похађао вртић, да је тренирао цудо и да су родитељи постигли договор о висини учешћа оца у издржавању детета услед чега, приликом доношења те одлуке, ни потребе детета ни могућности оца нису утврђене. Околности су се променели како на страни детета као повериоца издржавања тако и на страни оца као дужника. Малолетни АА сада има 11 година, похађа основну школу и ученик је петог разреда. Поред школских активности има и ваншколске активности јер тренира фудбал и похађа приватне часове енглеског језика. Малолетни АА је здраво дете са уобичајеним потребама детета тог узраста у погледу хране, обуће, одеће, средстава за хигијену, социјализације, као и потребних трошкова на име школских и ваншколских активности. Другостепени суд утврђује његове месечне потребе у висини од 24.000,00 динара.

Тужила ББ је закључила брак са ГГ у току 2023. године, па са супругом и малолетним АА живи у изнајмљеном стану на ... за који плаћа 450 евра месечно. Режијски трошкови износе око 200 евра месечно. Остваривала је зараду од 90.000,00 динара а од фебруара 2024. године остварује зараду од 1.000 евра која је фиксна с тим да у току месеца оствари бонусе тако да може да достигне износ до 1.400 евра. Тужила нема обавезу издржавања других лица, не поседује непокретну имовину а од покретних ствари поседује аутомобил. Супруг тужиле је власник предузетничке радње и остварује зараду од око 500 евра те нема обавезу издржавања других лица с тим што тужилји помаже око малолетног АА.

Тужени ВВ живи у породичној кући са родитељима у селу ..., а родитељи се баве пољопривредом и сточарством. По престанку ванбрачне заједнице није био запослен већ је повремено ишао у Аустрију где је радио на грађевини, а последњи пут је на раду у Аустрији био 2019. године. Након тога две године није био радно ангажован већ се са

родитељима бавио пољопривредом а затим се од септембра 2022. године запослио у представништву новосадског предузећа у ... где је остваривао зараду од 40.000,00 динара, с тим што је имао трошкове на име становања у износу од 3.000,00 динара. Сада је запослен у предузећу ... где је зарада износила 66.000,00 динара, у последња четири месеца износи 71.000,00 динара. Тужени је радно способан и здрав, не обавља никакве друге послове, нема обавезу издржавања других лица осим малолетног тужиоца, не поседује непокретну имовину, од покретних ствари поседује аутомобил који је купио путем кредита за који плаћа рату од 150 евра.

Полазећи од одредби чл. 73, чл. 154. став 1, чл. 160, те одредби чл. 161-164. Породичног закона, другостепени суд налази да висина издржавања досуђена претходно донетом судском одлуком више не одговара потребама малолетног тужиоца будући да су се промениле околности у погледу његових потреба али и у погледу даваоца издржавања, да његове месечне потребе износе 24.000,00 динара па је сходно томе тужени обавезан да доприноси издржавању свог сина са $\frac{1}{2}$ тог износа односно 12.000,00 динара, док је за износ преко тога до траженог износа 15.000,00 динара захтев одбијен. Када се ради о моделу виђања малолетног тужиоца са туженим, образлаже да се руководио најбољим интересом детета и синтетизованим мишљењем органа старатељства које је дато у поступку пред другостепеним судом у дане 29.10.2024. године са допуном од 14.11.2024. године.

Врховни суд налази да је из потпуно и правилно утврђених чињеница другостепени суд правилно закључио да су се промениле околности на основу којих је донета претходна одлука. Правилно је применио и материјално право у погледу одлуке о висини доприноса туженог издржавању малолетног тужиоца.

Чланом 27. став 1. Конвенције о правима детета предвиђено је да свако дете има право на живот и стандард примерен физичком, менталном, духовном, моралном и друштвеном развоју детета, с тим што родитељи и друга лица одговорна за децу имају првенствено одговорност да, у оквиру својих способности и финансијских могућности, обезбеде животне услове за развој детета. Према одредби члана 154. став 1. Породичног закона малолетно дете има право на издржавање од родитеља. Сагласно одредби члана 160. став 1. издржавање се одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања при чему се води рачуна о минималној суми издржавања док, према одредби ст. 2, потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода те других околности од значаја за одређивање издржавања. Према одредби члана 162. став 3. истог прописа, ако је поверилац издржавања дете висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања.

Правилан је закључак у побијаној пресуди да су испуњени услови за измену претходно донете одлуке о доприносу за издржавање у смислу члана 164. Породичног закона, али су такође правилно примењени сви критеријуми од којих зависи висина издржавања који се односе како на потребе малолетног тужиоца као повериоца издржавања, тако и могућности туженог као дужника, а узета је у обзир и минимална сума издржавања у складу са чланом 160. Породичног закона. С тим у вези, неосновано се указује да суд није дао разлоге на основу којих је утврдио укупне потребе малолетног тужиоца у износу од 24.000,00 динара. Управо супротно, другостепени суд је то јасно

образложио на страни 5 своје одлуке. У том смислу без утицаја су наводи ревизије да суд није имао у виду да трошкови живота расту те да ће потребе малолетног тужиоца бити веће, с обзиром да се оне утврђују према стању у моменту закључења расправе, што не спречава како примаоца тако и даваоца издржавања да захтевају промену висине под условима из одредбе члана 164. Породичног закона. Наводи ревизије да није цењена чињеница да тужени поседује земљу коју обрађују он и његови укућани нису тачни будући да из списка произлази да непокретности не поседује он већ да обрадиво земљиште поседују његови родитељи. Критеријуми за одређивање издржавања у односу на дужника одређени су одредбом члана 160. став 3. Породичног закона и зависе од прихода дужника, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавеза да издржава друга лица те других околности од значаја за одређивање и издржавање. Према исказу туженог, који је другостепени суд прихватио, непокретне имовине нема, његови родитељи поседују земљиште које обрађују, поседују стоку, а плодове користе за личну употребу при чему сами нису остварили право на пензију или друго примање, што значи да је то земљиште и стока извор њиховог издржавања. Следи да су правилно цењене могућности туженог као родитеља. Најзад, тврдње о постојању додатних трошкова тужиле, на које није указивала (приватно здравствено осигурање) не утичу на правилност одлуке.

Даље, када је у питању начин уређења одржавања личних односа празницима и за време распуста, по оцени Врховног суда, правилно је примењено материјално право базирано на синтетизованом мишљењу Центра за социјални рад. Уважена је чињеница да узајамно уживање родитеља и детета у међусобном контакту представља суштински елемент породичног живота у смислу одредбе члана 8. Конвенције о правима детета, потреба да тужени буде присутан, личним контактима, у животу детета. Право на одржавање личних односа извире из права на породични живот што је у потврђеном делу одлуке другостепени суд правилно ценио.

Следом изнетог, применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено као у ставу првом.

Међутим, када је у питању одржавање личних односа између малолетног тужиоца и туженог викендима, Врховни суд налази да одредба члана 61. став 2. Породичног закона није правилно примењена.

Из одредбе члана 3. Конвенције о правима детета која у ставу 1. прописује да у свим активностима која се тичу деце од примарног значаја су интереси детета без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела као, и чланова 6. и 266. став 1. Породичног закона, произлази да у спору за вршење родитељског права судови су дужни да се руководе најбољим интересом детета. Чланом 9. став 3. Конвенције о правима детета одређено је да ће држава поштовати право детета које је одвојено од једног или оба родитеља да редовно одржава личне односе и непосредне контакте са оба родитеља, осим ако је то у супротности са његовим најбољим интересом. Према одредби члана 61. став 1. Породичног закона дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи док према одредби из става 2. право детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета.

Малолетно дете, тужилац АА, живи са мајком у ... где је центар његових животних активности. Отац живи у месту ..., Општина Удаљеност места очевог пребивалишта и ... је око 200 километара (општепознати подаци). Код таквих околности основано се ревизијом тужилаца указује да је одлука суда да се сваког другог викенда када борави код оца, дете преузима у 20 часова у недељу непримерено конкретним околностима. Имајући у виду време потребно да се дете врати (допутује) у ... то не би било у најбољем интересу детета. Наиме, најбољи интерес детета је правни стандард који чини више елемената процене и то: узраст и пол детета, његове жеље и осећања, односно његове емотивне и социјалне потребе. У конкретном случају управо узраст детета указује да би његово преузимање у 20 часова у месту пребивалишта туженог значило долазак у непримерено ноћно време у своје место пребивалишта, што свакако умањује могућност адекватног ноћног одмора и припреме за сутрашњи школски дан.

На основу наведеног одлучено је као у ставу другом применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Одлука о трошковима поступка донета је применом члана 207. Породичног закона а имајући у виду и успех у поступку по ревизији.

**Председник већа – судија
Јасмина Стаменковић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић